

formindstes eller skal lide en Indskrænkning. Hvori udtrykte den politiske Lighedsret sig dengang, og hvorom skulde den værne? Den udtrykte sig paa den Tid i en meget vigtig Forandring, eller idetmindste i Forbud paa en vigtig Forandring i det borgerlige Lighedsforhold, saavel hvad Lovgivningen som hvad Sæder, Sædvaner og Betragtninger angik. Før 1848 eksisterede der egentlig kun 2 Hovedklasser i Landet, nemlig Bønder og Ikke-Bønder. Ikke-Bønden blev — han maatte saa høre til, hvilken Klasse han vilde — betragtet som noget Høiere og Bedre end Bønden, og denne havde i en lang Række af Aar været betragtet som den, der skulde arbejde for den anden Klasse. Ved Grundloven af 5te Juni 1849 forandrede dette nu forsaavidt, som den politiske Lighed satte hele Befolkningen istand til at værne om og at udvikle den borgerlige Lighed, og der har stadigt siden den Tid været Bestræbelser, tildeels lykkelige Bestræbelser, i saa Henseende, men Lovbestemmelser, som fra tidlig Tid havde krævet en vis Udviklingsrække for at blive fuldkrævede, ere dog endnu ikke blevne det. Der er endnu i den Henseende Meget tilbage at gjøre, og derfor er det vigtigt, at den politiske Lighed ikke opgives. Den borgerlige Lighed er imidlertid i forskjellige Retninger bleven udviklet, saaledes med Hensyn til Værnepligten, med Hensyn til Næringsfriheden; men ogsaa disse Friheder, ogsaa denne Udvikling blive kun ved at være sikrede, naar Vedkommende sørge for ikke at tabe deres politiske Lighed. Derfor siger jeg, at det Tidspunkt ikke er kommet, da man bør rette paa Forfatningen ved at forandre det politiske Lighedsforhold, om man end iøvrigt troer, at det er nødvendigt, at der forandres Noget ved den repræsentative Side af Forfatningslivet. — Det Ændringsforslag, vi have stillet, gaaer ganske simpelt ud paa at gjenindsætte det Landsting, som nu findes i Kongerigets Forfatning, og som er Kongerigets eneste Landsting. Vi have valgt denne Vej, uanset om den i og for sig skulde være den bedste eller ikke, for at bringe Grundloven saa nær som muligt tilbage til det, der er Kongeriget tilhørende, før man begynder en Række af Undersøgelser om, hvorledes Forfatningen muligvis bør forandres. Vi have gjort det, efterat

vi fra vor Side have bestræbt os for saameget som muligt at bevirke, at denne Hændelsen af Forfatningsagens Afgjørelse i Tidens Længden ingen skadelig Følger skulde faae for hele det øvrige Regjeringsystem, idet vi have givet det i Regjeringens Haand at faae gennemført en Lov, som paa eengang afgjorde det, der synes at være det Rådne, nemlig at skulle behandle det lille Kongeriges Sager i to forskjellige Repræsentationer. Naar altsaa dette bliver ved, efterat vore Bestræbelser ere lykkedes, hvad jeg for den gode Sags Skyld haaber engang vil skee, ligger Feilen hos dem, der ikke have ordnet Forholdene saaledes, at disse Forfatningsforandringer, hvor vigtige de end ellers kunne være, dog ikke kom til i den Henseende at udøve nogen skadelig Indflydelse, medens paa den anden Side det Tryk, som hidrører fra Sagernes daglige forsinkede Gang, heller ikke udøvede nogen Indflydelse paa Forfatningsagen, der, naar den skal behandles til Lykke for Landet, aldrig bør blive et Udbytte af Forhandlinger, som ere førte under ulykkelige Forhold, saafremt der ikke er en paatrængende Nødvendighed for i Forfatningen at rette en eller anden Deel, med Hensyn til hvilken det har viist sig, at den bryder Statslivet og tilintetgjør det; men noget Saadant er ikke her tilstede. Hvilken Ordning af Landstinget der skal gives, ligger altsaa ikke væsentligt for i vort Forslag, men vi ansee det, vi her foreslaae, for det Simpleste og meest Helbbringende, der kan bringes frem i dette Døielik. — Gaae vi tilbage og undersøge, hvorledes det repræsentative Liv i Danmark i det Hele stiller sig, see vi, at Landet før 1848, da de europæiske Forhold paa en vis Maade kastede os pludselig ind i en Forfatningsordning, var deelt i visse raadgivende Kredse, og vi vide, at disse Kredse vare stænderiff ordnede. De fyldestgjorde dengang ikke, jeg tør sige, at den almindelige Mening var imod dem, og man kom bort fra dem. Man forhandlede i meget lang Tid i den grundlovgivende Forsamling om Stændernes Værd eller Ikke-Værd, men man beholdt ikke Noget af dem tilbage. — I det Ministerium, som foreslog Kongen Forelæggelsen af den Grundlov, der for en væsentlig Deel blev vedtagen i 1849, maatte som overalt det